

toda slednjič vendar pride do začetka jenega cilja, na kojem ves trud in vsako medpotno neprijetnost pozabi ter se Vse-gamogočemu zahvali za milost, da mu je dal priti tje, kamur je želel. Ljubi Bog bode tudi Avstriji dal priti — četudi po trnjevi poti — do cilja, kojemu se pravi: ljubi in trajni mir.

Ako Vam toraj, dragi čitatelji, "Štajero" ne more vedno postreči z razvesljivimi novicami z bojišča, ne bodite nevoljni nanj, saj on pove Vam o dkrito resnico, ki je vsikdar boljša kot zakrita laž. Sploh pa Vam bode podajal raje več druga podučljivega in zanimivega berila kakor samo le poročila o vojski, vojski in zopet vojski, katero naj vzame vrag na vse vekе. Amen.

Vojške zadeve.

Vpklic superarbitriranih. Vojno ministerstvo je odredilo, da se mora pod orožje za dne 1. aprila 1915 vpaklicati vso ono moštvo, ki je bilo ob času mobilizacije 1914 superarbitrirano ali ki je dobilo daljši dopust kakor do 1. aprila 1915.

O ces. kr. ptujskih prostovoljnih mladostrelcih. V nedeljo dne 21. marca odmarširali so naši vrli mladi vojaki pod vodstvom svojega poveljnika gosp. rezervnega poročnika A. Waneka ob 1. uri popoldne k sv. Marjeti niže Ptuja, kjer se jim je pridružil tamošnji novoustanovljeni vod mladostrelcev pod poveljstvom g. nadučitelja J. Junkoviča, ki šteje že 75 udov. Udeležili so se vaj v bližini sv. Marjetice še mladostrelci od sv. Barbare v Halozah pod vodstvom g. nadučitelja Ogorelca. Ljudstvo, ki je prišlo gledati, kako se ti hrhki mladenci že kaj znajo skutati, je bilo kar začudeno, da se je zamogla v tem kratkem času svojega obstanka ta mlađa četa tolikanj izuriti. Izkazana disciplina je nadela v obče na vse gledalce, bodisi gospodi ali priproste kmečke ljudi najboljši vtič. Nagovor mladostrelcem je imel njih nčetljiv organizator g. L. Girtler, predstojnik mestnega urada ptujskega in ces. kr. poročnik v rezervi. Nato je izbranih 126 strelecov pred nj. ekselenco, g. generalom Chavanne (izr. Šavan) deloma streljalo, deloma eksircalo, in oboje je šlo tako gladko in sigurno, da se je eks. gospod general po sklepnu prav pohvalno izrazil o njihovem napredovanju, kar bode gotovo vsem drugim mlajšim tovarišem služilo v posnemo in vspodbudo. Gospod general stavil je mladostrelcem tudi več različnih za vojaško službo zadevajočih vprašanj in je bil z odločnimi odgovori popolnoma zadovoljen. Vso priznanje mora vsakdo pa tudi pokloniti g. Girtlerju glede njegovega truda in potrežljivosti, kajti tukaj se ne gre samo za vojaško izobrazbo ali "Drill", poveljnik in učitelj mladostrelcev mora imeti tudi temeljito pedagoško znanost, če hoče pri svojih novincih ali rekrutih potrebitno disciplino, izobrazbo in izurjenost doseči. Da so naši strelec v tem oziru v pravih rokah, to jasno dopričeje napredok v njihovi prostovoljni — a ne prisiljeni službi. Na potu tje in nazaj je spremjalna mlade vojake mestna deška godba, ki je vrolo svirala koračnice, po kojih taktu so stopali mladi korenjaki kakor so nekdaj njihovi pradedje kot grenadriji defilirali pred očetom Radeckijem, v srcu udanost do presvitlega cesarja, ljubezen do mile očetnjave in pogum za brezpogojno izvršitev povelj svojih komandantov, v žilih in kitah pa moč, stresti in uničiti sovražnika kjer in kjer koli namerava kršiti naše pravice. In da se pretaka po žilih teh mladencičev istinito prava avstrijska kri, priča dejstvo, da šteje danes ptujska kompanija ces. kr. prostovoljnih strelcev, že 220 mladencičev, ki so pripravljeni — ako bi se jim zaukazalo — tvegati za cesarja in domovino svojo še le pričeto — mlado življenje. Hurah!

Dopisi.

§ 5. Donesek zemljišča, ki se doseže z obdelovanjem (§ 1), pripada obdelovalcu.

Lastnik nima nikake pravice do doneska. Pravica do odškodnine mu pristoja proti obdelovalcu samo v toliko, kolikor je oni pri izvrševanju pravice obdelovanja kaj zakrivil.

Ako je treba, mora ukreniti žetvena komisija določbe glede časa žetve (§ 3).

§ 6. Z obdelovanjem se ne dotaknejo obveznosti lastnika do plačila bremen, ki so na zemljišču.

§ 7. Prodaja zemljišča ali oddaja v zakup nima nikakega vpliva do pravic obdelovalca.

§ 8. Predpisi, ki veljajo na podlagi tega ukaza za lastnika, veljajo smislu primerno tudi za zakupnika, uživatelja ali za druge stvarno upravljene.

§ 9. Proti odredbam, ki jih ukrenejo okrajne oblasti v izvrševanju tega ukaza, je vsaka nadaljnja pravna pot nedopustna.

§ 10. 1. Kdor navaja neresnične podatke, da bi dosegel, naj bi oblast izrekla nedopustnost obdelovanja in obsajanja kakega zemljišča po drugi osebi ali časovno omejitev kakega obdelovanja, se kaznuje z denarno globo do 5000 kron ali s zaporom šestih mesecov.

2. Posestnik, ki izvrši samo pripravljalna dela, nadaljnjo obdelovanje pa iz lastne krvide opusti kakor tudi tretja oseba, ki je prevzela po § 2 obdelovanje zemljišča in istega iz lastne krvide opusti, se kaznuje v denarju do 1000 kron ali s zaporom do enega meseca.

3. Kdor ravna zoper odredbe politične oblasti ali žetvene komisije ki so izdane na podlagi tega ukaza, se kaznuje v denarju do 500 kron ali s zaporom do 14 dnij.

Kazenško postopanje pristoja političnim oblastvom.

§ 11. Ta ukaz stopi v veljavo z dnem razglasitve.

Siljenje krompirja h kaljenju. Gomolji zgodnjega, za sajenje namenjenega krompirja, se dejejo tri do štiri tedne pred običajnim sajenjem v kakem svetlem prostoru na lese ali deske. Lese ali leseni pod ne sme ležati na tleh, marveč mora stati nekoliko od tal. Če se hoče zložiti več les ali lesenih podov drugega nad drugim, paziti se mora da je drug na drugim najmanj v razdalji 30 cm. Na lese ali lesene pode naj se zložijo gomolji drug poleg drugega in sicer, če je le mogoče. tako, da bodo njihova očesa obrnjena navzgor. Prostor za prisilno kaljenje mora biti svetel in primerno topel (7—12 stopinj c). Takšno topilino imajo v mesecu februarju navadno nezakurjene sobe, ležče na južni strani poslopij. V teh prostorih kali krompir počasi in ker je prostor svetel, se kali ne pretegnejo, marveč poženejo samo 5 do 10 cm dolge cime istočasno pa se razvijejo kvečjem 2 mm dolga koreninice. Zelo važno je, da ostanejo kali kratke in da so naravno zelene ali pa višnjekaste barve. To se pa prav gotovo doseže, če je prostor za prisilno kaljenje zadostno svetel, tako da dobiva vso dnevno svetlobo. Paziti pa je treba, da ne bo sijalo solnce naravnost na gomolje.

Tak, prisilno kaljen krompir napravi v malo dneh po sajenju čvrste korenine in po 14 dneh začne že riti iz tal.

Ako bi topilina v prostoru za prisilno kaljenje slučajno preveč narasla, potem naj se gomolje ob časa do časa narahlem poškropi z vodo. Dobro je, če se krompir med prisilnim kaljenjem parkrat previdno obrne. Če se topilina prisilnici zniža pod 7 stopinj, naj se jo na primeren način segreje. Ako krompir med siljenjem uvne, mu to nič ne škoduje.

Tak prisiljeno izkaljen krompir se mora pazljivo saditi, da se mu kali ne odlomijo.

Gomolje, ki ima nad 2 dobro razviti očesi, se pred prisilnim kaljenjem lahko razreže na kosce, kakor se običajno dela.

O ureditvi prodaje otrobov. Od ces. kr. na mestništva prejeli smo celo obširen ukaz skupnega ministerstva z dne 8. marca 1915, drž. zak. št. 58, glede ureditve prodaje otrobov. Ker v našem listu ni prostora za objavo dobesedne odredbe, podamo jo tukaj v kratkem izvlečku:

Ta naredba ima namen, da bi si zamoglo dobivati kmetovalstvo vsakovrstne otrobe po taki ceni, ki blagu resnično tudi odgovarja. Mi-

Gospodarske stvari.

Ukaz poljedelskega ministra glede obdelovanja neobdelanih zemljišč. Na podlagi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914, drž. zak. št. 274, se ukaže sledeče:

§ 1. Neobdelana zemljišča, na katerih za to upravičeni do 15. aprila 1915 ne storijo nobenega pripravljalnega dela, dasiravno vlažnost tal to dopušča, labko občina, v katere ozemlju ista ležijo, v letu 1915 obdelata s sadovi, ki služijo v hrano ljudem in živalim.

Ako se občina do 23. aprila 1915 te pravice ne posluži, more politična okrajna oblast dovoliti sosednim občinam ali tretjim osebam, da obdelajo taka zemljišča.

Občina mora do najdalje 25. aprila 1915 predložiti politični okrajni oblasti seznamek vseh zemljišč v njem ozemlju, ki so ostala neobdelana.

§ 2. Določbe § 1 ne veljajo ali veljajo le s časovno omejeno pravico obdelovanja, ako nznani ali dokaze lastnik do 31. marca 1915 politični oblasti, da se bode zemljišča v letu 1915 obdelalo ali vporabilo v namene, ki izključujejo nasade poljskih pridelkov sploh ali do gotovega časa.

Politična okrajna oblast mora v treh dneh po naznanitvi obvestiti občino in proslilca, ali je obdelovanje zemljišča dopustno in v koliko se mora omejiti.

§ 3. Ako je neobdelano zemljišča prepunuščeno občini ali tretji osebi za obdelovanje in nasajenje izvršiti takoj in sicer tako, kakor to ukazuje žetvena komisija.

Gojitev nasadov in spravljanje poljskih pridelkov je pod nadzorstvom žetvene komisije.

§ 4. Obdelovatelj lahko ukrene vse naredbe, ki so potrebne za redno obdelovanje zemljišča. Njemu pristoja pravica prihajati in dovažati na svoje zemljišče črez tuje zasebne poti. Prihod in dovoz črez tuja zemljišča za namene obdelovanja je obdelovalcu dovoljen v toliko, v kolikor je to mogoče brez znatne škode za tuje posetove.

Temu nasproti pa se ne smejo z obdelovanjem zemljišča kršiti obstoječe potne pravice.

Politična okrajna oblast lahko da ukaze, ki so primerni, da odvraca motenje prometa in gospodarskega obrata.

narska podjetja, zadruge itd., morajo svoje zaloge — ako tiste sto meterskih stotov dosežajo ali presežejo — naznani pri: Allgem. österr. Viehverwertungs Gesellschaft in Wien, St. Marx. Domači (kmečki) mlini in oni, ki menjajo proti getovi plači za kmetovalce — so izvzeti.

Otrobi svoji živini pokrmiti ali je v krmila predelati, nikomur ni prepovedano, jih prodati brez dovoljenja omenjenega društva draži kot met. stot po 17 K 35 v je strogo prepovedano; to društvo tudi izvršuje naročila, ki se glase na najmanje 1 vagon.

Izpolnjevanje te odredbe nadzorujejo državne oblasti oziroma njih pooblaščenci, kojim se pregled tozadnih skladis, delavnice, pisarn in obrtnih knjig pod kaznjo ne sme zabraniti. Vojaške zaloge ta odredba ne zadevajo. Po železnici in parnikih se smejo posiljati otrobov le tedaj prevažati, ako si je pošljatelj priskrbel poprej pismo dovoljenje od zgornj navedenega društva: Allgem. österr. Viehverwertungs-Gesellschaft in Wien, St. Marx.

Razne reči.

Našim naročnikom. Upravnštvo kakor tudi uredništvo „Štajerca“ vse svoje cenejene naročnike uljudno prosi, da blagovolijo svojo naročnino, katero pošljajo po pošti, vedno le vposlati „upravnštu“ „Štajerca“ in ne na kak drug naslov, ker bi upravnštvo v takem slučaju ne bilo odgovorno za ničesar.

Umrl je Johan Piskernik dne 11. marca v Solčavi v starosti 76 let. Ranjki je bil zanesljiv in priljubljen vođnik v Solčavskih planinah ter vedno mož naprednega mišljenja. Ko mu v zadnjih letih vsled onemogočnosti ni bilo več mogoče svojo službo kot planinski vođnik opravljati, prevzel je oskrbo planinske koče nemško avstrijskega društva v Logarjevi dolini. Blag mu ostane spomin pri vseh, ki so ga poznali.

Naši vriji sapérji zajeli so pri Kolomeji v Galiciji cel ruski vlak. Zakopali so se v bližini železniškega nasipa ter pustili, da je rueski vojaški vlak mimo njih oddržal, pritem pa so progo v dolžini kakih 40 korakov razstrelili. Ko je oklopni vlak (Panzerzug) privozil nazaj, sprejeli so ga s silovitim ognjem, da je vozil nato „s polnim parom“ in zavozil v razdejano progo, kjer je obtičal. Strojvodja in kurjač sta bila usmrčena, padlo je mnogo Rusov, ostale pa so naši vriji sapérji vjeli. Slava jim!

Odkritoščeno sožalje sporoča „Štajerc“ sploštni rodbini Hauke v Šoštanju o prički izgube sina in brata Viktorja, ki je umrl junaska smrti z cesarja in domovino.

Ranjen vojak usmrtil svojo ženo. Prevoznik električne železnice v Novem Sadu, Johan Marasci se je več mescev hrabro boril na fronti. Nedavno je prišel ranjen domu ter bil po nekolikem okrevanju pridejen v službo ondotni vojaški bolnišnici. Neko noč se tiho ukraze iz bolnišnice ter se poda v svoje stanovanje. Tam pa najde pri ženi korporala Mihuela Brehtiča, ki je takoj zbežal, nezvesto ženo pa je mož s svojim bajonetom prebodel. Nato so ga zaprli.

Samoumor kraljeve žene. Dne 16. marca

t. l. si je pognała iz revolverja kroglo v glavo baronica Karolina Vaughan bivša žena l. 1909 umrlega Leopolda II., kralja belgijskega. Baronica Vaughan svojemu možu ni bila ednakorodna in ji toraj ni pristojal naslov „kraljice“. Še baronica ni bila po rojstvu temu hči vratarja francoskega poslanika v Bakarešti. Karolina Vaughan je bila kot dekle na glasu izvanredne telešne lepote, ki ji je bila v korist, da je postala „na tihem“ žena kralja Leopolda II., po katerem je podedovala 30 milijonov frankov, povrhu pa še prekrasen grad Villancourt. Ko je kralj dne 17. decembra 1909 po noči zatil oči za vedno, je moral baronica na povelje belgijske vlade še tisto jutro zapustiti belgijsko deželo in je pozneje živela večidelj v Parizu skupno z nekim bivšim francoskim podčastnikom z imenom Dutrieux, ki je mnogo njenega denarja lahkomiseln zapravil. Eden sin baronice je že zdaj umrl, drugi tudi ne bode več dolgo trave tlačil, ker je vedno bolehen.

Kardinal Agliardi umrl je dne 19. marca v Rimu, v 83. letu svoje starosti. Porobil se je v Cologno al Serio pri Bergamu na gornjem Laškem. Agliardi je bil eden najuglednejših udov „svetega kolegija“. Svoje dni je bil služil tudi na diplomatskih mestih, tako n. pr. kot papežev nuncij v Monakovem in pozneje na Dunaju, kjer so mu izkazovali v višjih krogih veliko spoštovanje.

Ptujsko mestno kopališče je zopet otvorjeno in se zamore vsakdo poslužiti kopelj na banje (nečke) in tudi parnih kopelj. Oprava je lična in snažna v vsakem oziru, cene pa nizke.

kom zapati, on pozna njih mišljenje, prečasno je njih čednosti in se sme na njih zvestobno nesti, vrline, ki so iz evropskega kota že zdane izginile. Če govore resnico vti kristjani, vendar Angležem ni zaupati; oni prodaje vso človeštvo. Kako vendar pride k ponudbi, da hodete nas pri Rusiji posredovati? Mi ne potrebljamo Vašega prijateljstva, ne Vaše pomoči in tu ni Vasega posredovanja. Bog je pri Vas denar, zato je Vašim ministrom in Vašemu narodu baranju čez vse na svetu. Ali pride, da bi nas Rusi prodali? Ne, pustite nas toraj, da bodo Rusi sami gotovi! Proč z Vašim posredovanjem med Rusijo in Turčijo! Zmiraj je bilo Vaše največje prizadevanje vso človeštvo v razvoju in prepri spraviti in potem potom Vaše hinavščin dobiček iz tega potegniti. Mi nočemo od Vaščesar več slišati in toraj Vam zapovemo, da nam na to pismo ni treba odgovarjati.“ Taki je zarobil pred 124 leti Turek Angležu, a žada se pozneje ni držal vestno tega načela in tudi ne drugi narodi, ki še le danes svojo znova sprevidevajo.

Grožna železniška nesreča v Bolgariji. Bazu bolgarske železniške postaje Somovits je zgodila velika železniška nesreča. Trčila sta skupaj dva osebna vlaka. Mrtvih je 20, težko ranjenih pa 128. Vzrok te velikanske nesreče je premala paznost železniškega objekta.

Listnica uredništva.

G. P. M. v Ribnici: Kaj pa vendar mislite? Sedaj ko na hočjo Rusi počrez požreti, bi naj mi njihove spise probjevali. Na, kaj tacer!

Dopisnikom: Vsak dopis brez podpisa gre v ogenj.

Zvezka kmetovskih zadrug na Štajerskem r. z. z. o. 1 preselila je dne 21. marca t. l. svoje pisarnice na svoje lastne posestvo v Eggsebergu pri Gradcu. Adres Poststrasse 162. Številka telefona (tudi za deželno vzorno klet) je Nr. 2164.

Socušči ne napravi slorca zdravega, ki trpi na glavobolu ali na revmatičnih in neuralgičnih boleznih. Ako ga hoč odpomiti, naj se da dočinku Feller-jevega „Elsa fluida“, ki pomaga tudi pri kaši, hriposti in boljševi v grlu. 12 steklenic 6 koni posilja poštni prosti lekarnar E. V. Feller v Stubio, Elsa-Trg Štev. 241 (Hrvatsko), kjer se tudi lahko naročijo lahči čistine „Elsa-kroglice“ (Elsa-Pillen). 6 škatljic za 4 krone in 4 vinči poštni prosti.

Razokuzevanje vojaškega perila. Mnogo naših vojakov po žilja sedaj svojo perilo domu, da se ondi spere. Mogoče je, da v takih slučajih prenese mrčen ali pa kaže nakezljiva bolezni, nevarnosti so v tem oziru posebno perile. Tu mu se lahko opomori, ako se perilo razokuzi. Najhitreje in najgotovjeje učinkuje v tem oziru, ako se perilo 24 ur pred pranjem namoči v vodo, ki vsebuje 3%, raztopljenega surovega lysa-forma. Perilo vsega tega revnjanja ničesar ne trpi. Zagotovilo da bo bil lastnik okutega perila nekaj bolan ali tudi še sedaj bolan, ne vsebuje niti kakje obrameb, kakor to nas uči vsakdanja izkušnja.

Loterijske številke.

Gradec, dne 17. marca: 45 41, 72, 53, 4. Trst, dne 24. marca: 19, 48, 69 29, 89.

Vojna ura 1914.

Z dvojnim reliefom: Njeg. Vel. cesar Franc Jožef I. in Viljem II. Z zdrženimi močmi ali pa Viribus unitis 1914 z novim reliefom treh cesarjev. Viribus unitis ali pa svetovna vojska 1914–15 ali pa z oficijelnim črno-rumenim ali pa z zelenim kriščem; jeklo ali nikel b. K, z usnjatim naestnikom K 6—, posebno ploščata K 8—, z radij Številiščem K 10—, s zepno budilico K 15—, cena niklasta ura K 3—. Vojna verižica K 1—, vojna budilica „top“ („Kanona“ K 6—. Vojna budilica „bobnar“, ki bobna generalmarš K 6—. 3 leta garancije. — Pošte po povzetju prav tvrdka vojnih ur.

Max Böhnel, Dunaj IV., Margaretenstrasse 27/51. Originalni fabrični cenik zastonj.

Novost! Srebrna zapestna ura z dvojnatim krovom K 20—.

1 komij in dva trgovska učenca sprejme takoj tvrdka: Liszt & Brodnjak, Stridovarár, Zala. M-Ogrsko.

168 po 3—, 5—, 6— kron se dobijo v zalogi

15 cm havbica v ognju.

Ta podoba kaže avstrijsko 15 cm havbico neposredno pred oddajo strele. Na levi strani podobe se vidi zavetišče za moštvo, ki pri havbici streže, ker je pri streljanju pritisk zraka tako močan, da vojake pomče. Naša kakor tudi nemške artiljerije se sovražniki zelo bojijo.

Österreichische Artillerie im Feuer.

Stole (Zimmersessel)

po 3—, 5—, 6— kron se dobijo v zalogi
SLAWITSCH & HELLER
trgovina v Ptuju.